

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

ערש"ק פרשת אחרי מות קדושים שנה ב' גליון 89
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: לימוד התורה כשירת המלאכים

יכול לעשות זה מצדו, אלא להתעורר בדבר ולהשתדל עליו, וזהו אחר שכבר ימצאו בו כל המידות הטובות שזכרנו עד הנה, מתחילת הזהירות ועד יראת החטא, בזאת יבוא אל הקודש ויצליח. שהרי אם הראשונות חסרות ממנו, הרי הוא כזר ובעל מום, שנאמר בו (קרח י"ה, ד'): "וזר לא יקרב".

אך אחרי הכינו את עצמו בכל הכנות אלה, אם ירבה לדבוק בתוקף האהבה ועצם היראה בהשכלת גדולתו יתברך ועצם רוממותו, יפריד עצמו מענייני החומר מעט מעט, ובכל פעולותיו ובכל תנועותיו יכוון לבבו אל מצפוני ההתדבקות האמיתית, עד שיערה עליו רוח ממרום וישכין הבורא יתברך את שמו עליו, כמו שעושה לכל קדושיו, ואז יהיה כמלאך ה' ממש, וכל מעשיו, אפילו השפלים והגשמיים, כקורבנות ועבודות. עכ"ל.

הרי שהאדם יכול להשיג ולהגיע לדרגת מלאכי עליון עוד בהיותו כאן בעולם הזה, ומגלה לנו הזוה"ק, שלזאת ניתן להגיע רק על ידי לימוד התורה הקדושה.

ואכן מצינו שלפעמים קראו לחכמים בשם "מלאכי השרת" (נדרים כ:): "אמר אמימר: מאן מלאכי השרת? (שבן דהבאי הזכיר) רבנן" (ועי' בדברינו לפרשת שמיני אות כ"ז).

ויש לפרש, מצינו בפרשת וישלח שמלאכו של עשו לאחר שנלחם עם יעקב מבקש ממנו: "שלחני כי עלה השחר". ומבארת הגמרא בחולין (נא:): אמר לו (יעקב): וכי גנב אתה... שמתירא מן השחר? אמר לו המלאך: מיום שנבראתי לא הגיע זמני לומר שירה עד עכשיו וכו'.

כתב רבי יהונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש נח"א תחילת דרוש י"ג, מובא במדרש (איכ"ר א, א) אמר הקב"ה: כל מה שאבל עושה אף אני אעשה על חורבן בית המקדש. אבל יושב ודומם אף אני אשב ואדום. ומוסיף על כך ביערות דבש, נאמר בתהילים (ל"ג, ו') ברוח פיו כל צבאם, כל דיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא מלאך. ואם כן אחר החורבן שהקב"ה דומם מתמעטים מלאכי השרת. משא"כ בזמן שבית המקדש היה קיים, שהקב"ה דיבר לפרקים, אין מספר לגדודיו, כי איך אפשר לספרם. עכ"ד.

ומובא בזוה"ק בהקדמה (דף יב: וז"ל (-תרגום): וכשאדם מתעסק בתורה, על ידי הדיבורים שמדבר בה זוכה להיא נפש חיה ולהיות כמלאכים הקדושים, דכתיב "ברכו ה' מלאכיו" – אלו הם העוסקים בתורה הנקראים מלאכי ה' בעולם הזה. וזהו שכתוב "ועוף יעופף על הארץ", בעודו בעלם הזה על הארץ. ובעולם הבא למדנו (סנהדרין צב:): שעתיד הקב"ה לעשות להם כנפיים כנשרים ויעופו בכל העולמות כמלאכים ממש, שנאמר "וקווי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים".

נמצא, כי עתה אחר חורבן בית המקדש שהקב"ה נוהג באבילות וממעט בדיבורו, ומחמת כן נתמעטו מלאכי השרת, מן הצורך להרבות בלימוד התורה כדי להביא לפני בורא עולם מלאכים חדשים, היינו בני האדם שעל ידי לימוד התורה נהפכים למלאכים.

וכדברים הללו כתב הרמח"ל בספרו מסילת ישרים (פרק כ"ז) וז"ל: ואמנם זה בהיות שכלו ודעתו קבועים תמיד בגדולתו יתברך ורוממותו וקדושתו, עד שימצא כאילו הוא מתחבר למלאכים העליונים ממש עודהו בעולם הזה. וכבר אמרתי, שאין האדם

ומיד מתעוררת השאלה, אם מיום שנברא המלאך הזה, לא הגיע זמנו לומר שירה עד היום, האם לא מן הראוי היה, שיישאר בשמים ויתכונן לרגע הזה כפי שצריך? האם דווקא היום הזה הוא הזמן לרדת ולהיאבק עם בני אדם, ובכך לסכן את המעמד הנשגב – לעמוד ולומר שירה לפני הקב"ה?

בכדי להשיב על השאלה הזו עלינו להתעמק בשאלה, מיהו "מלאך" ומה היא "שירת המלאך"?

מלאך הוא שליח. וכמו שכתב הרמב"ם בספרו מורה נבוכים (ח"ב פרק ו'): "וכבר ידעת שעניין מלאך – שליח. וכל עושה מעשה מצווה הוא 'מלאך', עד שתנועות בעלי החיים, ואפילו שאינם מדברים, סיפר הכתוב עליהם שהם 'על ידי מלאך', כשאותה התנועה היא לכוונת האלוה, אשר שם בו כוח יניעהו התנועה ההיא... (כגון סגירת פי האריות אצל דניאל וחבריו, אתון בלעם, הערוב, הדבר במצרים) כולם על ידי מלאך. עד שהיסודות יקראו גם כן מלאכים: 'עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוחט' (תהלים ק"ד, ד'). והנה יתבאר לך שמלאך יאמר (גם) על השליח מן האנשים: וישלח יעקב מלאכים וגו'. עכ"ל.

לכל פרט בבריאה יש תפקיד. כל הבריאה כולה מבצעת את שליחותו של בורא העולם. שירת הבריאה, היא שלמות תיפקודה על פי התכנון של בורא עולם.

שירת המלאכים היא ביטוי לסיום מושלם של ביצוע שליחותם. לכל מלאך יש תפקיד, וכשהוא ממלא אותו בשלמות, עליו לחזור ולהתייצב לפני ה' ולדווח על ביצוע. זוהי שירתו של המלאך.

מלאכו של עשו שנאבק עם יעקב אבינו, מבצע שליחות, להפריע ליעקב אבינו בעבודת ה', כאשר מגיע עלות השחר, היינו שנצחו יעקב אבינו והכריעו, הרי שהוא מילא את שליחותו בשלימות, ועל כך הוא מבקש מיעקב לשחרר אותו. כי מיום שנברא, הוא ממתין לרגע הזה, לבוא לפני בורא עולם ולומר ביצעתי את שליחותי – לומר שירה.

נמצא כי שלימות השליחות מביאה לידי שירה, עיקר שליחותו של האדם לעולם, הוא בשביל ללמוד את התורה הקדושה, שבשבילה נברא העולם. וכדברי רש"י (בתחילת פרשת בראשית ומקורו במדרש בר"א, א): בשביל התורה שנקראת "ראשית

דרכו" ובשביל ישראל שנקראו "ראשית תבואתו". וכך כתב הזוה"ק (פרשת קרח דף קעח): משום שהעולם לא נברא אלא בשביל התורה, וכל זמן שישראל עוסקים בתורה העולם מתקיים, וכל זמן שישראל מתבטלים מתורה מה כתוב, אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת... (ועי' מה שהרחבנו בזה בספרנו נחלת שדה פרשת שמיני אות א').

נמצא כי הלומד תורה מקיים בזה את שליחותו בעולם, וראוי הוא לומר שירה, משום כך התורה נקראת שירה, כמו שנאמר "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת". ולכן זוכים לומדי התורה להתעלות ולהשיג את דרגת המלאכים.

בזה יש לבאר דבר נפלא, הגמרא במגילה (י:): העוסקת בקריעת ים סוף, מביאה: "בקשו מלאכי השרת לומר שירה. אמר הקב"ה: מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה?".

ומאידך מצינו בסנהדרין (צח:): בענין מפלתו של צבא סנחריב בתקופת חזקיהו מלך יהודה, שבלילה אחד מתו מאה שמונים וחמשה אלף חיילים מצבאו. כיצד מתו?

"רבי יצחק נפחא אמר: אזניי גילה להם ושמעו שירה מפי החיות ומתו".

שירת חיות הקודש מחמת התענוג הרוחני הנשגב, ממוטטת את האדם, בעת מצור סנחריב, ה' חשף את אוזניהם לקול זה ומכך מתו.

ויש לפרש, כי בעת שהמצרים רדפו אחרי בני ישראל, רצו המלאכים להציל את בני ישראל (כמו בזמן סנחריב) בכך שישירו את שירתם ועל ידי כך ימותו המצרים הצרים עליהם. ענה להם הקב"ה: 'מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה?'

והיינו, אצל סנחריב שהיה זה אחר מתן תורה, ועם ישראל בלימודם זכו להגיע לדרגת מלאכים ולומר שירה, אזי שירה זו חשף הקב"ה לאוזני צבא סנחריב, שלא יכלו לעמוד מולו ומתו. אולם בזמן קריעת ים סוף, שהיה זה קודם מתן תורה, עדיין עם ישראל לא זכו למעלה הנשגבה של דרגת מלאך האומר שירה, לכך לא היתה איזו שירת בני אדם שדומה לשירת המלאכים, שכאשר ישמיע אותה לאוזניהם של המצריים העוברים את הים, ימותו. ולכן רצו מלאכי מעלה לומר שירה, ולזאת בורא עולם סירב.

יהי רצון שנזכה להתמיד ולשקוד על דלתי התורה מתוך קדושה וטהרה, ועל ידי כך להשלים שליחותנו בעולם ולהגיע לדרגת מלאכים האומרים שירה.